

مساله‌ی فلسطین و همگرایی جهان اسلام

مساله‌ی فلسطین و همگرایی جهان اسلام

زکیه خاکسار [1]

چکیده

همگرایی جهان اسلام به یک صدایی و همسویی کشورهای اسلامی در جهت تامین منافع عموم مسلمین اشاره دارد، که رهایی فلسطین اشغالی و نابودی رژیم غاصب صهیونیستی به عنوان مسائل اول جهان اسلام، می‌تواند یکی از نمودهای آن باشد. متأسفانه توطئه استعمار در تقسیم جهان اسلام و القاء تفرقه میان شیعه و سنی امری است که دامنگیر مساله‌ی فلسطین نیز شده است و به نظر میرسد چنانچه برای رهایی فلسطین تدابیر عملیاتی واحدی از سوی ملت‌های مسلمان اتخاذ نشود، با ادامه‌ی روند فعلی، در آینده با چالش توسعه طلبی یهود و هم‌پیمانانش، بحرا نهای مهمی در کل جهان اسلام، خصوصاً در منطقه‌ی خاورمیانه به وقوع خواهد پیوست.

در این پژوهش تلاش شد، با هدف همگرایی جهان اسلام، شاخصهایی برای حمایت مسلمین در مساله‌ی فلسطین ارائه و با استفاده از روش تحقیق کیفی، این مهم دنبال شود. نتیجه این شد که تنها راه احیاء عزت و شوکت مسلمانان و آزادسازی قدس شریف از چنگال تجاوز نظام سلطه، حرکت و حمایت بین المللی توده‌ی مسلمانان در جهت منافع کلان جهان اسلام و کمک به رهایی فلسطین و مبارزه با سیاستهای سازشکارانه سران برخی کشورهای اسلامی و اتحادیه‌ی عرب، در قبال رژیم صهیونیستی و امریکاست.

بیان مساله

حضور کمنگ مسلمانان در عرصه‌های تصمیم ساز جهانی، بد رفتاری، سرکوب، تجاوز و قتل عام مسلمانان در دنیا آن هم با وجودی که از جمعیت نسبتاً بالایی برخوردارند، قادری تامل برانگیز است؛ به طوری که با اندک دقیق در اوضاع کنونی جهان اسلام، نقاط ضعف و خلاهایی دیده می‌شود که باید هرچه سریعتر مورد واکاوی و درمان قرار گیرند تا حیات تازه‌های در پیکر اسلام و روح مسلمانان جهان دمیده شود.

هرچند که دین مبین اسلام به عنوان متکا ملترين و مترقیترین ادييان آسماني، حیات فردی و اجتماعی انسان را با افق سعادتمندی دنيوي و اخريوي و ترسیم نموده است؛ اما به طور کلی وضعیت مسلمانان جهان، بيانگر حکایتی تلح و دور از شان پیروان اسلام ناب محمدی است و مسلمانان غالباً تحت سلطه‌هی مستکبران و استعمارگران در اسارت جسمی و روحی به سر می‌برند و برخی همچون مردم مظلوم فلسطین، میانمار، یمن و ... قربانی فجیعترین ظلمهای ضد بشري می‌شوند.

به راستی مهمترین مساله‌ی برای رها یی از وضعیت موجود و سیر صعودی رشد و شکوفایی مسلمانان معاصر-چیست و چگونه می‌توان زمام حیا تیترین منابع اقتصادی مسلمین را از چنگال غرب بیرون کشید؟ چطور می‌توان در منازعات مختلف جهان اسلام، از خواسته‌های دیکته شده‌ی مستکبران و دشمنان اسلام و مسلمین رها یی یافت؟ و سوالاتی دیگر از این قبیل که همگی گویای چالشهای کنونی جهان اسلام است.

بدون شک راه برون رفت از چالش ضعف جهان اسلام را باید در نصوص دینی اسلام از جمله قرآن کریم جستجو کرد آنجا که خداوند در آیه‌ی 103 سوره ال عمران می‌فرماید: «وَاعْتَصِمُوا بِحَبَلِ اللَّهِ لَا يَنْهَاكُونَ عَنِ الْمَسْأَلَاتِ وَلَا يَنْهَاكُونَ عَنِ الْمَسْأَلَاتِ» یعنی همگرایی و هم صدایی دشمنان در پیشبرد اهداف استعماریشان می‌باشد و البته زمینه ساز همه‌ی مصائب و خون دلها یی است که امروزه بر مسلمانان گوشه و کنار دنیا وارد می‌شود. در مقابل هر کجا که مسلمانان با تکیه بر قوای درونی خویش راه مبارزه را در پیش گرفته و در برابر زیاده‌خواهی جهانخواران استقامت ورزیده‌اند، سربلند و پیروز بوده و موفقیتهای چشمگیری را بدست آورده‌اند.

بنا براین ملتهای اسلامی باید برای احیای قدرت و شوکت مسلمانان در جهان، یکدل و یکپارچه در جهت

منابع کلان جهان اسلام حرکت کنند و دست دشمنان را از جان، مال، ناموس و سرزمینهای اسلامی قطع نمایند و در بیعتی دوباره با نبی اکرم ۹، امت واحدی اسلامی صدر اسلام را بار دیگر تحقق بخشد و با احیای برادری اسلامی، رسالت خویش را در جهانی نمودن دین اسلام به ثمر برسانند.

بدون شک عوامل بسیاری را میتوان به عنوان محور همگرایی مسلمانان جهان در نظر گرفت که هر کدام در خور توجه میباشد؛ مساله فلسطین نیز میتواند به عنوان عاملی برای همسویی و همدادایی همه مسلمانان جهان مطرح شود؛ فلسطینی که در اثر بیتوجهی مسلمانان و اکثریت جهان اسلام، محکوم به سال‌ها اشغالگری، قتل عام و تجاوز شده است و درد و رنج دفاع از بیت المقدس را فقط این ملت مظلوم به دوش میکشند؛ در حالیکه رهایی قدس شریف، آرمانی بین المللی برای مسلمین محسوب میشود و بدون تردید همه مسلمانان با یاد سهم خویش را در این جهاد مقدس ایفا نمایند و با عزم و اراده‌ی جدی تا نابودی اسرائیل، دست از جهاد و مبارزه نکشند.

در این پژوهش اهمیت فلسطین به عنوان مساله‌ی اول جهان اسلام و شاخصهای همگرایی مسلمین در این خصوص مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

فلسطین؛ مساله‌ی اول جهان اسلام

خدای سبحان در سوره‌ی مبارکه اسراء از مسجد الاقصی و سرزمین فلسطین به مبارکی یاد کرده و عظمت آن را گوشزد می‌کند. بدین جهت قدس برای مسلمانان یکی از مقدس‌ترین نقاط زمین است؛ زیرا نخستین قبله گاه مسلمین بوده و معراج پیامبر اکرم ۹ از این مکان آغاز شده است. همچنین این سرزمین به وسیله‌ی بسیاری از پیامبران الهی ممتاز گردیده و انبیا آن را بنا کرده و در آن سکونت داشته اند و در هر وجبی از خاک آن یا پیامبری نماز گذارده و یا فرشته‌ای وارد شده و خدای متعال را تسبیح نموده است.

(گروه اقتصاد، 1386)

در منابع اسلامی نیز به فضیلت مسجد الاقصی و اهمیت آن برای مسلمانان اشاره شده است. به طوری که حضرت علی⁷ در قداست مسجد الاقصی می‌فرمایند: «أَرْبَعَةٌ مِّنْ قُصُورِ الْجَنَّةِ فِي الدُّنْيَا الْمَسْجَدُ الْحَرَامُ وَ مَسْجِدُ الرَّسُولِ⁹ وَ مَسْجِدُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَ مَسْجِدُ الْكَوْفَةِ» چهار مکان در دنیا از قصرهای بهشت هستند. مسجد الحرام، مسجد الرسول⁹، مسجد بیت المقدس و مسجد کوفه» (مجلس، 1403، 379)

همچنین به فرموده حضرت علی⁷ «الصَّلَاهُ فِي بَيْتِ الْمُقَدَّسِ أَلْفُ صَلَاهٍ؛ يك رکعت نماز در بیت

المقدس معادل هزار نماز است». (برق، 1371ق، 55) و رسول ﷺ نیز فرمایند: «مَنْ أَحْرَمَ مِنَ الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى إِلَى الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ بِحَجَّةٍ أَوْ عُمْرَةٍ، غَافِرٌ لِهِ مَا تَقدَّمَ مِنْ ذَنبِهِ وَمَا تَأْخَذَهُ؛ هر کس از مسجد الاقصی به مسجد الحرام برای حج یا عمره احرام بیند، گناهان گذشته و آینده‌ای او آمرزیده شود». (مازندرانی، 1429، 634)

در واقع تقدس بیت المقدس نشان دهنده‌ای تعلق اسلام به ساله‌ای ادیان توحیدی پیشین و جهان شمول بودن آن است و البته مکه و مدینه در راستای تأکید بر استقلال اسلام، به عنوان دین خاتم اهمیت بیشتری دارند. (توئیی منصوری، 1385)

از طرفی موقعیت جغرافیا یی فلسطین، در طول تاریخ این کشور را به صورت گذرگاهی برای بسیاری از ملل دیگر و تمدن‌های پیشین درآورده بود، چون سه قاره اروپا، آسیا و آفریقا را بهم پیوند میدهد. (وزیری کرمانی، 1359، 158)

فلسطین سرزمینی است عربی که از غرب به دریای مدیترانه و از شمال به جمهوری لبنان و از شرق به نهر اردن و جمهوری سوریه و از جنوب به شبه جزیره سینا و قسمتی از مصر محدود است (کریمی، 37، 1387) و در حقیقت فلسطین در قلب خاورمیانه و جهان اسلام جای دارد؛ یعنی در هسته‌ی مرکزی ممالک عربی واقع است که کشورهای عربی آسیا را به کشورهای عرب آفریقا متصل میکند و راه ارتباط و اتصال زمینی جزیره العرب به دریای مدیترانه و اقیانوسها و کشورهای اروپایی به شمار می‌رود. از این رو تاسیس اسرائیل در فلسطین، جهان عرب را به دو بخش جغرافیا یی تقسیم و راه ارتباطی آن را قطع کرده است. (شیروانی، 1385، 25)

در واقع طرح تقسیم کشورهای اسلامی از توطئه های استعمار بود و به دنبال آن تجاوز و غصب سرزمینهای اسلامی با اشغال فلسطین رقم خورد که بدون شک این سیطره به منظور نفوذ در بین کشورهای اسلامی و تسلط بر منابع و ذخایر انرژی و معدنی آنان و از سویی تفرقه افکنی و ممانعت از یکپارچگی جهان اسلام صورت گرفت.

بدون شک موضع مسلمانان در قبال تجاوزگریهای رژیم غاصب اسرائیل، نقطه‌ی عطفی در دو مینوی شکست و یا پیروزی مسلمانان خواهد بود. لذا همگرا یی کشورهای اسلامی در اتخاذ سیاستهای حمایتگرانه از ملت مظلوم فلسطین و بازپسگیری قدس شریف از چنگال مت加وزان، نه تنها امری ضروری است؛ بلکه به جهت حفظ منافع کلان جهان اسلام در ابعاد مختلف دینی، فرهنگی، اقتصادی، امنیتی، سیاسی و ... از اوج واجبات

میباشد، به طوری که در پرتو آن حتی فکر تجاوز به حریم مسلمانان اقلیتی در اقصی نقاط جهان نیز به ذهن مستکبران خطور نکند.

بنا براین مساله‌ی فلسطین، مساله‌ی اول بین المللی است و بزرگترین وظیفه‌ی ملتها و دولتهای مسلمان، حمایت از این مبارزات است (بیانات مقام معظم رهبری، 1363/3/10) و غده‌ی سرطانی اسرائیل را تنها از طریق همین مبارزات میتوان ریشه کن ساخت و جهان اسلام را از خطرات مهلك آن نجات داد. (بیانات مقام معظم رهبری، 1361/3/10)

شاخصه‌های همگرایی جهان اسلام در مساله‌ی فلسطین

فلسطین یکی از عناصر تشکیل دهنده‌ی هویت مسلمانان در خاورمیانه است و از مبادی اصلی موج جدید بیداری اسلامی میباشد. در جایی که اصلی‌ترین انگیزه‌ی استعمار غرب در هجوم به کشورهای اسلامی از مبانی اعتقادی و دینی نشات میگیرد، در برابر باشد جهان اسلام با بازگشت به اسلام و تمدن و هویت اسلامی خویش و اسلامی کردن مبارزه با صهیونیسم، به جای عربی دانستن آن، به رویارویی با صهیونیسم جهانی بپردازد. (توكلی، 1394)

يهودیان صهیونیست جماعتی تروریست خون‌ریز هستند که معتقد‌ند گروه برگزیده‌ی خدا بوده و خداوند آنها را بر همه‌ی ملت‌های جهان برتری داده است و برای آنها ارتکاب هر نوع جنایتی را برای رسیدن به اهداف تجاوزگرانهشان روا دانسته است و از این رو به راحتی انسانها را میکشند و به کودکان، زنان و حتی سالخوردگان رحم نمیکنند، حرث و نسل را نا بود میکنند و سرمیمنها را غصب و صاحبان آن را با بیرحمی تمام آواره مینمایند. (حمدالفتلاوی، 1385، 84)

بدون تردید انتفاذه که در حقیقت بازگشت به هویت و ارزش‌های اسلامی را در سرزمین فلسطین تبدیل به هویت اسلامی آنها نموده است، از عشق و شور و نشاط مردمی حکایت میکند که عظمت و عزت خود را در مقاومت و شهادت در راه خدا میجویند؛ ملتی که به تعبیر قرآن خدای سبحان فریادهای ظلم ستیزانه آنان را دوست دارد «لَا يُحِبُّ الْجَهَرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْفَوْلِ لَا مَنْ طُلُّمَ»؛ خداوند دوست ندارد کسی با سخنان خود، بدیهای دیگران را اظهار کند؛ مگر آن کس که مورد ستم واقع شده است... «(نساء/148) و تمامی مسلمین را به دفاع از آنان فرا میخواند. جذبه‌ی این قیام و مقاومت به حدی است که توانسته تمامی مسلمانان را در سراسر جهان به حمایت و دفاع از این خیزش وادارد. (گروه اقتصاد، 1386)

در حقیقت مساله‌ی فلسطین و محو رژیم غاصب اسرائیل از جنبه‌های مختلفی میتواند موجبات همگرایی مسلمانان سراسر جهان را در جهت منافع مشترکشان فراهم آورد و بدون شک یکصدایی امت اسلامی با هر فرقه و نژادی را میتوان به عنوان مهمترین عامل در جهانی سازی دین اسلام، بازدارندگی مستکبرین در ظلم و ستم به مسلمین و حفظ منافع مسلمانان قلمداد نمود؛ لذا در ادامه به برخی از شاخصهای همگرایی جهان اسلام در حمایت از رهایی فلسطین اشاره خواهد شد.

۱. پاسداشت قبله‌ی اول مسلمانان

سرزمین فلسطین و «قدس شریف» خاستگاه پیامبران و سرزمین دعوتهاي آسمانی آنان بوده و در هر وجب آن، یک رسول الهی گام نهاده و به آن سرزمین حرمت بخشیده است. در قداست قدس که مرکز این دعوتهاي پیامبر بوده، همین بس که قبله‌ی اول مسلمین و حرم سوم (پس از مکه و مدینه) و از شرافت و ارج بسیاری برخوردار است. (محدثی، 1387، 25) مسجد الاقصی، واقع در شهر مذهبی بیت المقدس، مسجدی است که از دیرباز تا کنون مورد توجه مسلمانان و دیگر ملت‌هاست. اهمیت این مکان مقدس به اندازه‌های است که می‌تواند برای تمامی مسلمانان جهان، مرکز همگرایی و نقطه‌ی ای حرکت آفرین باشد؛ چرا که نبی مکرم اسلام در این باره می‌فرماید: «لَا تَشَدُّدْ إِلَّا ثَلَاثَةِ مَسَاجِدْ مَسَاجِدُ الْحَرَامِ وَ مَسَاجِدُ هَذَا وَ مَسَاجِدُ الْأَقْصَى؛ جَزْ بِهِ سُوْنَه مَسَاجِدُ الْحَرَامِ وَ هَمِينَ مَسَاجِدُ (مَسَاجِدُ النَّبِيِّ) وَ مَسَاجِدُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ آهْنَگ سفر نکنید» (دروزه، 1383، 376) و همین روایت با ذکر مسجد بیت المقدس نیز آمده است. (مجلسی، 1403، 28)

بدون شک چنان چه منظور حضرت برای سفر به این اماکن مقدس، بهره مندی معنوی مسلمانان باشد، آن جا که حفظ حرمت و قداست این مساجد و دفاع از کیان اسلام، مقدسات دین و جان و مال و آبروی مسلمین ساکن در این مناطق به میان بیاید، به طریق اولی سفر کردن به چنین اماکنی اولویت و ضرورت پیدا می‌کند.

سوره اسراء در آیات افساد بنی اسرائیل، توجه خاصی بر موضوع «مسجد» دارد و آن را هدف مهم و استراتژیک مجاہدانی می‌داند که کیفر الهی را در هر دو مرحله‌ی نبرد علیه فساد بنی اسرائیل، بر بیهود جاری می‌سازند؛ به طوری که خداوند فرموده است: «... فَإِذَا جَاءَ وَعَدْ أَلآخرَةِ لِيَسْوُؤُ ا وْ جُوهَكُمْ وَ لِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوْ لَمَرَّةٍ ... ; .. و هنگامی که وعده‌ی آخر فرا میرسد آثار غم و اندوه در چهره‌ی شما طاهر میشود و آنها داخل مسجد الاقصی میشوند همانگونه که بار اول وارد شدند.. ». (اسراء/7) تمرکز بر مسجد در هر دو مبارزه و اصرار جنگ جویان بر ورود به آن در هر دو مرحله، نشان می‌دهد که این مکان مقدس، محور اصلی درگیری سیاسی- نظامی یهودیان و مسلمانان است.

رسول اکرم ۹ نیز به مسأله تجهیز کردن بیت المقدس توسط مسلمین اشاره می‌فرمایند به طوری که از میمونه مولاہ النبی نقل شده است که «قلت يا رسول اللّه أفتنا في بيت المقدس فقال ائته فصلٌّ وَ فِي إِنْ لَمْ تَأْتُوهُ وَ تَصْلِّ وَ فِيهِ فَابعثُوا بِزَيْتٍ يُسْرِجُ فِي قَنَادِيلِهِ؛ گفت يا رسول ۱۰ به ما درباره‌ی بیت المقدس فتوا دهید، حضرت فرمودند: بروید و نماز را در آن بگذارید و اگر استطاعت رفتن به آنجا و نماز در آن را نداشته باشد، روغن زیستی برای آن هدیه نمایید که در چراغ آن بیفروزنده» (دروزه، ۱۳۸۳، 357)

با دقت در اخبار مربوط به مجاہدان زمینه ساز ظهور حضرت مهدی ۷ و در لشکرکشی و نبرد تاریخی آنان از مشرق زمین به سوی فلسطین، با هدف آزادسازی آن از دست یهود اشغالگر در می‌باشیم که مهم‌ترین هدف مبارزاتی این مجاہدان، تلاش برای رسیدن به مسجد الاقصی در فلسطین است. (حمد الفتاوى، ۱۳۸۵، 238) حضرت علی ۷ نیز در این باره می‌فرمایند: «يَأَخْرُجُ رَجُلٌ وَبِلَّ المَهْدِيِّ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ بِإِهْلِ الشَّرْقِ ... يَتَوَجَّهُ إِلَى بَيْتِ الْمُقْدَسِ؛ قَبْلَ اِقْيَامِ مَهْدِيِّ اِزْخَانِدَانِ اوْ دَرِّ مَشْرِقِ زَمِينِ قِيَامِ مَهْدِيِّ ... وَ بِهِ سَوْيِّ بَيْتِ الْمُقْدَسِ رَهْسَيَارِ مَهْدِيِّ گَرَدد». (ابن طاوس، ۱۴۱۶، ۱۳۹)

در روایات از قول رسول اکرم ۹ آمده است «يَكُونُ فِي بَيْتِ الْمُقْدَسِ، بِيَعَهِ هَدِيَّ» (ثقفی، ۱۳۹۵، 382) یعنی بعد از آزادی قدس، حضرت مهدی (ع) این شهر را پا یتحت دولت اسلامی قرار می‌دهد و نیروهای مجاہد خود را از این شهر برای فتح سایر مناطق جهان و تسلیم آن‌ها در برابر دولت جهانی خویش، اعزام می‌نماید. (حمد الفتاوى، ۱۳۸۵، 292)

بنابراین بیت المقدس معاصر ظهور امام زمان ۷ از چند جهت مورد توجه قرار می‌گیرد. یکی از آن جهت‌ها، وقوع نبردی بزرگ در آن، میان سر سخت ترین دشمن امام ۷ و آن حضرت است. (حاجتی، ۱۳۸۷) پس مسلمانان در هر ملت و مذهبی که باشند باید در پاسداشت قبله‌ی اول خویش حرکتی وحدت آفرین را آغاز نمایند و حتی در صورتی که توانایی حضور فیزیکی و سفر به قدس شریف را نداشته باشند باید در تجهیز مسلمانان فلسطین و یا کمک‌های معنوی و دیپلماسی برای فشار به رژیم اشغالگر قدس، یک دل و یک صدای شوند.

2. تحقق امت واحده (دارالاسلام در برابر دارالکفر)

امت اسلامی یک مجموعه‌ی عظیم با مسائل مبتلا به و دردهای مشترک، با دشمنی‌های مشترک و درمان‌ها و راه حل‌های مشترک است، به عبارتی امت اسلامی به مجموعه‌ای کلان از انسان‌های هم مسلک اطلاق می‌شود که

ورای ایرانی بودن، مصری بودن، عراقی بودن و ... سرنوشت مشترکی دارند. (نوایی، 1386)

نبی مکرم اسلام⁹ نیز با توجه به شناخت کامل خویش از قبیله سالاری عرب و به طور کلی تفاوت‌های ذاتی میان مسلمانان با ارائه تعابیری دقیق از این اختلاف‌ها، نه تنها تضادهای قبیله‌ای و نژادی را عاملی برای جدایی و تفرقه معرفی نمی‌کنند، بلکه وجود این تنوع نژاد، قبیله و فرهنگ را ابزار برقراری قرابت دینی معرفی می‌کنند. (ارجمندفر، 1387) و در حدیثی معروف ضمن اشاره به اختلاف سرزمین‌های اسلامی، این تفاوت‌ها را رحمت الهی دانسته و می‌فرمایند: «اختلافُ أَمّْتَي رَحْمَةٍ» (بحرانی، 1374، 869) یعنی چه بسا تفاوت‌های فردی و گروهی مسلمانان زمینه‌ی رشد و شکوفایی آنان را فراهم آورد. البته در تفکر دینی هرگز مراد از وحدت کنار گذاشتن سایر مذاهب نیست، بلکه وحدت اسلامی به کارگیری ابزار تحقق امت واحده، به عنوان یک آرمان نهایی در سطوح جوامع در جهان اسلامی خواهد بود. اسلام آماده است تا تمام ملل دنیا اعم از عرب، عجم، ترک، فارس و ... همه را با هم متحد کند و یک امت بزرگ به نام امت اسلام را در دنیا برقرار کند. (قاسمی، 1393)

بدون شک تشکیل چنین قدرتی در عصر حاضر که بتواند تکثیر دولت‌ها را نیز برتابد و در عین حال بستر را برای حکومت جهانی اسلام آماده سازد، احیای پدیده‌ی امت اسلامی است. بر اساس آموزه‌های قرآنی، جهان هستی و افراد انسانی را خدای یگانه آفریده است و خلقت انسان نمودی از روح خداوندی است که به سوی او نیز بازگشت می‌کند.

از سوی دیگر آیات قرآن اجازه نمیدهد که قومیت منشاء به وجود آمدن اجتماع باشد و تشکیل یک اجتماع بر این اساس قرار گیرد، زیرا این عامل سبب پراکندگی و تشتت انسان‌ها می‌شود. این دو نگرش قرآن، به این حقیقت منجر می‌شود که بشر، جامعه‌ی واحد تشکیل دهد که دیگر برای ابعاد جغرا فیا یی و قلمروهای سیاسی ارزش قائل نشود؛ بلکه همه جهانیان را به یک دین فرا خواند. این آموزه وحدت گرا و شمول گرای اسلام جهت تحقق بخشیدن به فرایند جهانی شدن، خود مستلزم تشکیل امت واحد است و بر اساس آموزه‌های قرآنی امت به گروهی اطلاق می‌شود که هدف واحد آنان را گرد هم آورده است، این موضوع در خصوص امت اسلامی عبارت است از «نظم جهانی محصور در جماعتی کامل از مسلمانان ساکن کره زمین که با تعهد نسبت به آموزه‌های اسلام متحد شده‌اند» (کاشفی، 1387، 225)

قرآن کریم نیز مسلمانان را به امت واحده تعبیر نموده و می‌فرماید: «إِنَّهُمْ أَمّْتَكُمْ أَمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَّا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونَا؛ همانا این امت شما، امت واحدهای است و من پروردگار شما هستم، پس مرا پرستش کنید.» (انبیاء/92) پیامبر 9 نیز پس از هجرت به مدینه، وحدت سیاسی- اجتماعی را بر

پا به‌های اخوت ایمانی برقرار ساخت و نشان داد که وحدت حقیقی ناشی از الft و وحدت بین جان‌ها و قلب‌هاست. (سیدی، 1386) به همین منظور رسول اکرم⁹ تدوین منشور مدینه را این گونه شروع کردند: «هَذَا كِتَابٌ مِنْ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللهِ زَادِي المُوْمِنِينَ قُرْآنٌ يَسِّرٌ وَ يَثْرِبٌ وَ مَنْ تَبَعَهُمْ وَ لَهُمْ وَ جَاهِدُهُمْ أَنَّهُمْ أَمَّهُمْ وَاحِدَهُمْ مِنْ دُونِ الدِّنَّا؛ این نوشته ای است از محمد⁹ پیامبر میان مومنان و مسلمانان از قریش و یثرب و کسانی که از آنان پیروی کرده و به آن‌ها ملحق شده‌اند و با آنان در جهاد شرکت نموده اند. اینان جدای از سایر مردم، امت واحد می‌باشند.» (احمدی میا نجی،

1419، 15)

در حقیقت تشکیل امت واحده اسلامی لزوماً و در ابتدای امر، به معنای این نیست که مرزهای جفرافیا یی حذف گردیده و همه سرزمین‌های اسلامی با مرکزیت واحد اداره گردند، بلکه به این معناست که همه مسلمانان که قریب یک سوم جمعیت دنیا را تشکیل می‌دهند، بر مبنای نقاط مشترک خود، در عمل اجماع کرده و هماهنگ با هم در جهت عملیاتی کردن آرمان‌های قرآن و رسول⁹ و منافع دنیای اسلام به حرکت در آیند. چه اگر طرفیت عظیم دنیای اسلام و غنای تفکر و اندیشه‌ی اسلامی با هم سویی و هم گرایی مسلمانان همراه گردد، قطعاً فضای بین المللی را دستخوش دگرگونی‌های عمیق خواهد کرد. (شجاعی، 1389)

بنا بر این اختلافات مذهبی به هر شکل و به وسیله‌ی هر عاملی که ایجاد گردد در بسیاری موارد، نزاع‌ها و یا جنگ‌های ویرانگری را به دنبال خواهد داشت و عدم توفیق مسلمانان در جهانی ساختن دین اسلام به شکل ملموس محصول همین نزاع‌های درون دینی است و طی فرون اخیر سیاست تفرقه بیندار و حکومت کن چه در عمل و چه در اندیشه، از سیاست‌های قدرت‌های استعماری بوده تا میان صفوی و واحد مسلمانان شکاف ایجاد نماید. (رفیعی، 1387)

لذا اتحاد امت اسلامی در دفاع و حمایت از فلسطین اشغالی میتواند عامل بسیار مهمی برای خنثی سازی توطئه‌های دشمنان در القاء دشمنی بین شیعه و سنی و نمایانگر همگرایی جهان اسلام در برابر متجاوزان و مستکبران جهانی باشد؛ چرا که تنها دولت شیعی جهان یعنی ایران به عنوان بزرگترین حامی مسلمانان اهل تسنن در فلسطین، سمبیلی از این حرکت وحدت آفرین بوده و هست و چنانچه سایر دولت‌های عربی و اسلامی نیز در کنار یکدیگر به پشتیبانی از فلسطین، سیاست‌های همگرایانهای اتخاذ نمایند و در این راه استقامت بورزند؛ برای اسرائیل چاره‌ای جز عقب نشینی و شکست زود هنگام باقی نمیماند و منافع مسلمانان جهان نیز از تاراج استعمارگران محفوظ خواهد ماند.

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های قوم یهود، دشمنی با اهل ایمان است به طوری که موجودیت و بقای این گروه، به مخالفت، توطئه و سرکوب مسلمانان در طول تاریخ بسته است. از این رو از دیدگاه قرآن، یهودیان بیشترین دشمنی را با مومنان داشته اند: «لَتَّاجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسَ عَادَوَةً لَّتَّذِينَ آمَدُوا الْيَهُودَ وَاللَّذِينَ أَشْرَكُوا...» به طور مسلم، دشمن ترین مردم با مومنان را، یهود و مشرکان خواهی یافت» (مائده/82) و تاریخ اسلام به خوبی گواه این حقیقت است زیرا در بسیاری از صحنه‌های نبردهای ضد اسلامی، یهودیان به طور مستقیم یا غیر مستقیم دخالت داشتند و از هر گونه کارشکنی و دشمنی خودداری نمی‌کردند. (پاک نیا تبریزی، 1387)

صهیونیست‌ها به این مطلب پی برده اند که اسلام واپسین دین آسمانی و کامل ترین ادیان موجود است و اگر به اصول و مبانی آن عمل شود، منافع مستکبران به ویژه صهیونیست‌ها به خطر خواهد افتاد؛ به این جهت با تمام قوا به مبارزه با ادیان الهی به ویژه اسلام پرداختند. خداوند در قرآن نیز خطاب به رسول ۱۹ به این مسالمه اشاره نموده و می‌فرماید: «وَ لَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَ لَا الَّذِينَ حَتَّى تَتَّبِعَ مَلَائِكَتَهُمْ؛ یهودیان و مسیحیان از تو خرسند نخواهند شد مگر این که به آیین‌آن‌ها در آیی» (بقره/120) همچنین در آیه‌ای دیگر اینگونه آمده است: «وَ لَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنِ اسْتَطَاعَوْا؛ آنان همچنان ضد شما به نبرد می‌پردازند تا بتوانند شما را از دینتان جدا کنند». (بقره/ 217)

بنا بر این هدف آشکار است و آنان قصد دارند با از میان بردن اسلام، مسلمانان را بار دیگر به سمت کفر و شرک ببرند به همین منظور صهیونیستها شالوده فراماسونری جدید را در قرن هجدهم میلادی بنا نهادند و به اعتراف خود آن‌ها، سازمان‌های فراماسونری را برای تضعیف ملت‌ها و برتری بر ایشان ایجاد کردند. اصولاً صهیونیست‌ها به هیچ دینی - حتی دین یهود - پایبند نیستند و ادیان را به طور کلی خرافی، پنداربا فی و موهم میدانند و یکی از هدفهای آنان دین زدایی است. در واقع صهیونیستها و فراماسونها از مخالفان سرخست ادیان و باورمندیهای دینی هستند. آنها به ظاهر مبارزه با خرافات و کهنه‌پرستی را از اهداف خود وانمود می‌کنند لیکن ستیز با ادیان به ویژه دین اسلام از برنامه‌های استراتژیک آنان است و از بزرگترین و آرمانتیرین خواسته‌های آنان رواج دادن مادی گرایید(ما تریالیسم) و پس‌راندن اندیشه‌های سازنده و آزادی بخش دینی می‌باشد. انکار صانع، وحی و نبوت، نیز انکار بقای ارواح و بهشت و دوزخ و انکار جهان ماوراء الطبيعه و فرشتگان از اندیشه‌های زیربنایی صهیونیستها و فراماسونهاست. (روحانی، 1390)

در واقع اصل اساسی پروتکل یهود که عامل تدوین آن «سازمان فراماسونری» است، زدودن دین از جوامع

بشری به شمار می‌ارود. صهیونیسم سر^۳ توفیق خود را در این مسأله می‌داند و می‌کوشد که این مهم را به انجام برساند. آنان می‌گویند: از همین رو لازم است که ما ایمان به مذهب را ریشه کن تماییم... و به جای آن، ارقام، محاسبات و موضوعات مادی را جایگزین سازیم تا تمام ملل در صدد منافع خصوصی خود برآمده و برای اغراض شخصی مبارزه نموده و توجهی به دشمن مشترک خود نداشته باشد. (جدید بناب، 1386، 57) همچنین باید خاصیت خوب انسانی مانند حیا، شرم، نجابت، شرافت، عصمت، ناموس و تقوی را به وسیله‌ای قهرمانان، هنر پیشگان، خوانندگان، مربيان، آموزندگان و ادارات آموزش و پرورش در هر کشور از مغزها بیرون کشید؛ زیرا در اجتماع امروز این چیزها مفهومی ندارند. (وزیری کرمانی، 1359، 277)

در حقیقت ناتوی فرهنگی آنان، اهدافی چون چند دستگی و تقابل و تضارب و نهایتاً جنگ بین قوای اسلامی، نابودی هویت ملی جوامع بشری به ویژه مقابله با ایمان انسان‌ها یی است که مصمم هستند از هویت دینی و ملی خود، شرافتمانه دفاع کنند و غلبه بر فرهنگ و ارزش‌ها و اصالت‌های جهان اسلام را برای دیکته کردن تعریف خود و شکل دهنده هویت جهانی بر پایه اندیشه سکولار دنبال می‌کنند. (صیاد نژاد، 1387)

در همین راستا دولت اسرائیل، اولین دولتی بود که فرقه‌ی صالحی بهائیت را به عنوان یک دین به رسمیت شناخت و سرزمین فلسطین را به عنوان مرکز اصلی جامعه‌ی بهائیت پذیرفت و حامی و پناهگاه آنان شد.

(نصوری، 1385)

اگر چه که دشمنان هر چند با قشون و قدرت بسیار خود بتوانند تمام سلاح‌های تبلیغاً، اقتصادی، نظامی، فرهنگی، صنعتی، غذایی، علمی را در چند بگیرند؛ نمی‌توانند دین خدا را ریشه کن کنند. با وجود این، مسلمانان نیز وظایفی بر عهده دارند و باید از کردار و رفتار دشمنان غافل بمانند. (علی جدید بناب، 1386، 75) بلکه باید با یک نظام متحد و منسجم، در برابر متجاوزان به دین الهی، قیام نمایند.

بنابراین حمایت از فلسطین به عنوان شاخصه‌ی همگرایی جهان اسلام، عامل بسیار مهمی در ریشه کن کردن توطئه‌های صهیونیستها و هجمه‌های اعتقادی آنان نسبت به اسلام و منحرف کردن مسلمانان از معارف ناب می‌باشد و کشورهای اسلامی با لبیک گفتن به ندای ملت فلسطین و اتخاذ سیاستهای حمایت کننده از انتفاضه، علاوه بر تامین منافع مادی و دنیوی عموم مسلمین، در جهت بهره‌برداری معنوی و اخروی ناشی از پیاده شدن اسلام حقیقی و سیطره‌ی آن در جهان نیز، گامهای موثری برخواهند داشت.

اسلام، سعادت انسان در کل جامعه بشری را یکی از اهداف خود بر می‌شمارد و استقلال، آزادی و عدالت اجتماعی را حق همه انسانها میداند. بر همین اساس هیچ مسلمانی نمیتواند نسبت به تجاوز به حقوق انسانها و مظلومیت بیگناهان بیتوجه باشد. (شجاعی، 1389) این مهم وظیفه‌ی بشر دوستانه‌ی هر مسلمانی نسبت به هر انسانی است و آن جا که عده‌ای مسلمان مظلوم واقع می‌شوند، این مسئولیت خطیر اهمیتی مضاعف پیدا می‌کند به طوری که حضرت ختمی مرتبت ۹ نیز در این باره م[[فرما]] یند:

«مَنْ أَصْبَحَ وَ لَمْ يَهْتَمْ بِأمورِ الْمُسْلِمِينَ، فَلَا يَسْأَلُ بِمُسْلِمٍ وَ مَنْ سَمِعَ رِجْلًا يَنْادِي بِأَنَّ الْمُسْلِمِينَ فَلَمْ يَأْجُبْهُ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ؛ هُرَّ كُسْ صَبَحَ كَنْدَرَ حَالَى كَهْ نَگْرَانَ اَمُورَ مُسْلِمَانَ نَبَاشَدَ، مُسْلِمَانَ نَبِيَّتَ وَ هُرَّ كُسْ نَدَائِي مُسْلِمَانَ رَأَيَ بَشْنُودَ كَهْ يَا لِلْمُسْلِمِينَ وَ جَوابَ اوْ رَا نَدَهَدَ، مُسْلِمَانَ نَبِيَّتَ.»
(کلینی، 1407، 164)

یعنی شرط پذیرش حقیقی اسلام، رسیدگی به امور مسلمانان و دغدغه مندی برای سعادت امت اسلامی است و در این میان، امت اسلامی ملاک عمل قرار گرفته و اسلام دینی جهانی است و مسلمان نیز باید اندیشه‌ای جهانی داشته باشد تا بتواند در جهانی شدن دین اسلام، نقش ایفا کند.

در واقع مرزبندیهای جغرافیایی از ترفندهای دشمنان و سلطنتی است که سابقاً بر امت اسلامی تحمیل شده و هرگز نباید مانع بسط و گسترش روحیه جمعی مسلمانان سراسر جهان شود چرا که اسلام بر قلیها سیطره داشته و مرزبندی جغرافیایی در آن جایی ندارد. لذا مساله‌ی فلسطین از لحاظ اسلامی برای همه مسلمانان یک مساله‌ی اساسی و یک فریضه است. همه علمای شیعه و سنی، گذشته و قدماء، تصريح دارند که اگر بخشی از میهن اسلامی در تصرف دشمنان اسلام قرار گرفت، اینجا وظیفه همه است که دفاع کنند تا بتوانند سرزمین‌های غصب شده را برگردانند. وجوب عینی جهاد دفاعی در قضیه‌ی فلسطین واضح است. جهاد ابتدایی واجب کفایی است؛ اما در غیر این مورد جهاد دفاعی که اظهر مصاديق دفاع هم هست، واجب عینی است. (خامنه‌ای، 1392، 265)

بنابراین هر کس هر طور و به هر کیفیتی که میتواند در قبال مساله‌ی فلسطین وظیفه و مسئولیت دارد. از جمله ما نورهای عظیم مسلمانان در حمایت از ملت مظلوم فلسطین علیه اشغالگران صهیونیستی، آخرين جمعه‌ی ماه مبارک رمضان یعنی روز قدس است که با تدبیر بنیان‌گذار انقلاب اسلامی جهت هم پیمانی با تمام ملت‌های اسلامی در این جهاد مقدس تا نابودی غدھی سرطانی اسرائیل بنا نهاده شد. در واقع روز

قدس، روز آزمایش بزرگ ملتهای مسلمان است؛ آن روزی است که ملتهای مسلمان بیواسطه مقامات رسمی، حرفشان را در دنیا مطرح میکنند (بیانات مقام معظم رهبری، 29/7/1384) یعنی روز تصمیم و همت گماشتن بر فداکاریها و پیروزیهای آینده است. (بیانات مقام معظم رهبری، 17/5/1359)

3. ظلم ستیزی و مبارزه با استکبار

استکبار ستیزی به معنای عدم پذیرش استکبار و سلطه کافران، یکی از ارزش‌های اسلام است؛ چنان‌چه در قرآن کریم آمده است: «... وَلَئِنْ يَجْعَلَ إِلَّا لِكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا... خَدَاوَنْدَ هَرَگَزْ رَاهِيْ بِرَأْيِ تَسْلِطَتْ كَافِرَانَ بِرَأْيِ مُؤْمِنَانَ فَرَارَ نَدَادَهُ اسْتَ» (نساء/141) بنابراین مسلمانان و مومنان نباید سلطه کافران را بر خود بپذیرند، بلکه باید در مقابل استکبار و سلطه کافران باستنده و مقاومت کنند. (ابوطالبی، 1384)

از آن جا که اسلام دینی متكامل و اجتماعی است؛ سعادت و سلامت فرد را مرتبط با جامعه می‌داند و همگان را برای برقراری آرامش و ثبات اجتماعی در جامعه‌ی اسلامی فرا می‌خواند لذا خداوند در قرآن می‌فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُمَّ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَنَاهَى زَلْ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَا تَخَافُوا وَ لَا تَحْزُنُوا وَ أَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْدُتْمُ تُوعَدُونَ؛ کسانی که گفته‌اند پروردگارمان خدای یکتاست و سپس پایداری کرده‌اند فرشتگان بر آنها فرود آیند که بیم مدارید و غم مخورید و به بهشتی که به شما وعده داده‌اند شادمان باشید». (فصل/30)

یعنی امت اسلامی چنانچه پس از ایمان به خدا، در برابر هجمه‌ها و توطئه‌های دشمنان و سختی‌ها و مشکلات استقامت بورزند؛ پس ثمرات این استقامت ورزی در دنیا نیز شامل آنان خواهد شد و نباید از ایستادگی در برابر قدرت‌های جهان خوار هراسی به دل راه دهنده و البته همواره با رصد کردن اوضاع سایر مسلمانان، از رخنه‌ی هر نوع گزند و آسیبی که منجر به تضعیف توان روحی و یا توان دفاعی، اقتصادی، سیاسی و ... امت اسلامی شود مما نعت کنند.

حضرت علی⁷ در این زمینه می‌فرمایند: «جَاهِدُوا فِي سَبِيلِ إِيمَانٍ بِأَيْدِيكُمْ فَإِنْ لَمْ تَقْدِرُوا فَجَاهِدُوا بِأَلْسُنَتِكُمْ فَإِنْ لَمْ تَقْدِرُوا فَجَاهِدوْا بِقُلُوبِكُمْ؛ در راه خدا با دستها (و جوارحتان) جهاد و مقابله کنید و اگر نتوانستید با زیانتان و اگر نتوانستید (لااقل) با دلها یتان مجاهده نمایید (نسبت به دشمن احساس دشمنی و انزجار داشته باشید)». (نوری، 1408، 16) یعنی اسلام برای

ایجاد و حفظ شوکت و عزت اسلام و مسلمین به جهاد زبانی و قلبی و بدنی و بذل مال و جان در این راه امر نموده و عزت مسلمین را تنها در گرو داشتن روحیه‌ی جهادی و در صورت لزوم، جهاد و پیکار با دشمنان می‌داند؛ چرا که اسلام دین مجاهدپرور است و شعار «**هیهات مَنْذَرَ الْذِلَّةِ**»؛ تن به خواری و ذلت دادن، از ما به دور است» (ابن شعبه حرّانی، 1404، 58) حسین بن علی⁷ سرلوحه و نماد مقاومت اسلامی است؛ لذا حضرت علی⁷ ذلت، خواری، تسلیم و سازش را از مسلمانان برنتا بیده و می‌فرمایند: «**الْجَهَادُ عِمَادُ الدِّينِ وَ مِنْهَاجُ السُّعَادِ**»؛ جهاد در راه خدا، استوانه دین و راه درخشنان مردمان سعادتمند است» (تمیمی آمدی، 1366، 333)

از همین رو اسلام خیمه گاه مسلمانی را بر پایه‌ی جهاد بنا نموده و آن را پشتوانه‌ی عزت و حفظ و حراست از کیان مسلمانان قرار داده است؛ به طوری که حضرت زهراء³ درباره فلسفه‌ی جهاد می‌فرمایند: «**جَعَلَ اللَّهُ الْجَهَادَ عَزًّا لِّلْإِسْلَامِ**»؛ خداوند جهاد را مایهی عزت و سرافرازی اسلام قرار داد». (ابن با بویه، 1413، 568)

خصوصا در عصر حاضر که تمام نیرنگ‌ها و ددمنشی‌های دشمنان خصوصاً آمریکا و اسرائیل، مسلمانان را نشانه گرفته است یکی از مهم‌ترین راه‌های برونو رفت از وضعیت اسف بار برخی مسلمانان از قبیل مسلمانان فلسطین، یمن، میانمار و ... پرورش و تقویت روحیه‌ی شهادت طلبی و مجاہدت در تمامی مسلمانان است تا بیداری و وحدت مسلمین منجر به مانور جهادی آنان در سرتاسر عالم و مقدمه‌ای برای جهاد در آخرالزمان شود؛ همانگونه که در روایات نقل شده که «**إِلَّا خَيْرُ الْجَهَادِ فِي آخِرِ الزَّمَانِ**»؛ آگاه باشد که بهترین جهادها در آخرالزمان است». (مجلس، 1403، 991)

تا آن جا که یکی از مقدمات ظهور حضرت مهدی⁷ و منجی عالم بشریت بر پیکار و جهاد استوار گردیده و رسول اکرم⁹ در خصوص تداوم داشتن نبرد بین اسلام و کفر و حق و باطل می‌فرمایند: «**وَالْجَهَادُ ماضٍ** مذ بعثتی¹⁰ إِلَى أَنْ يَقَاتِلَ أَخْرَى أَمْتَى الدِّجَالِ»؛ جهاد همچنان ادامه دارد از آن روزی که خدا مرا مبعوث کرده تا زمانی که نسل واپسین امت من با دجال پیکار کند». (العروسوی الحویزی، 1415، 30)

بنا براین ظلم ستیزی در مساله فلسطین میتواند یکی از مهمترین شاخصه‌های همگرایی مسلمانان باشد و روحیه‌ی ایثار، جهاد و شهادت طلبی را در میان همه مسلمانان جهان برانگیزد تا مردم فلسطین از حمایتهای مالی، فکری، عملیاتی، جانی و ... مسلمین جهان بهره‌مند گرددند که همین مهم یکی از رموز پیروزی انتفاضه خواهد بود و **الْكَوْسَازِي** آن در سایر کشورهای اسلامی به عنوان نقطه‌ی عطف پیروزیهای مسلمانان بر کفار و منافقین، حائز اهمیت به سزا یی است.

خاورمیانه با بهره مندی از ذخایر عظیم نفت و گاز، موقعیت ژئوپلیتیک و استراتژیک و ویژگی‌های فرهنگی و مذهبی دارای اهمیتی بسیار است که تقریباً شامل ایران، ترکیه، عراق، سوریه، لبنان، اردن، فلسطین اشغالی، شبه جزیره سینا، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، بحرین، عمان، قطر، کویت و یمن می‌باشد و همواره عرصه‌ای تاخت و تاز قدرت‌های استکباری بوده است. (شیروودی، 1385، 75) بهطوری که همواره یکی از اهداف غرب و جامعه‌استعمارگران جهانی، دستیابی آسان به نفت و گاز فراوان و ارزان خاورمیانه و از سوی دیگر، جذب دلارهای نفتی از طریق افزایش صادرات کالا به کشورهای نفت خیز بوده است. افزون بر این، حفظ رژیم‌های وابسته که زمینه و بستر عرصه‌ای نفت ارزان و فروش گران کالاهای غرب به ویژه تسلیحات را فراهم می‌آورند، به شدت مورد علاقه استعمارگران است. از طرفی یکی دیگر از علایق غرب در خاورمیانه، حفظ و تقویت اسرائیل است. چرا که اسرائیل می‌کوشد با تخریب فرهنگ انسانی، کارشناسی اقتصادی، رخنه در دستگاه‌های امنیتی، مشارکت در سرکوب جنبش‌های آزادی بخش، گسترش خدمات نظامی، اعمال جاسوسی و اعطای کمک‌های مالی، راهی برای نفوذ آمریکا در اسرائیل، آفریقا و آمریکای لاتین بگشاید. (شیروودی، 1385، 82)

میتوان گفت اسرائیل امتداد قلمرو اراضی غرب با همه‌ای ویژگی‌ها بش در شرق، تجسم یکی از ایالت‌های آمریکا در خاورمیانه، صحنه‌ای تئاتری برای نمایش و القای فرهنگ غرب در جامعه‌ای جغرا فیا یعنی مسلمانان، ابزاری برای مجازات کشورهای مخالف آمریکا، معبری برای صدور کالاهای غربی به آفریقا و آسیا، محلی برای آزمایش سلاح‌های غرب و نیز سر پل غرب در قلب جهان عرب و سرزمین اسلام محسوب می‌شود. این ویژگی منحصر به فرد اسرائیل را به کانون واقعی قدرت سیاسی جهان و کانون نظامی استراتژیک تسلط بر جهان در آورده است. (شیروودی، 1385، 83)

در واقع سلطه جویی رژیم صهیونیستی پشتوا نهایی اعتقادی دارد به طوری که در آموزه‌های اعتقادی آن‌ها بر این نکته تأکید شده است که دامنه‌ای حکومتی یهود از نیل تا فرات را شامل می‌شود و اگر به آن‌ها میدان داده شود، به این هم بسند نکرده، سیطره بر دنیا را ادعا خواهند کرد. مطرح کردن کشور اسلامی فلسطین به صورت سرزمین موعود میان روشنفکران یهود، از ترفندهای خاندان روچیلد برای سلطه بر منطقه‌ی راهبردی خاورمیانه و نفوذ میان ملل اسلامی بود و در اواسط جنگ جهانی اول، مؤمنان دولت وقت آلمان، در آرشیو خانوادگی خاندان روچیلد در شهر فرانکفورت نقشه‌ای را یافتند که به نام کشور اسرائیل طراحی شده بود و شامل سرزمین‌های مصر، شبه جزیره سینا، فلسطین، لبنان، سوریه، اردن، عراق، شمال عربستان و مکه و مدینه بود. چنان که اقدامات توسعه طلبانه اسرائیل در خاورمیانه

امروزه به طور کامل با آن نقشه منطبق است. (جدید بناب، 1386، 321)

امروزه دیگر کاملاً روشن شده است که قضیه فلسطین، یک امر مقطعي و محدود به بخش کوچکی از جهان اسلام نیست، ذخایر عظیم سلاح‌های هسته‌ای و کشتار جمعی ذخیره شده در زر^۳ ادخانه‌های رژیم صهیونیستی برای مقابله با مردم بی‌دفاع فلسطین نیست، بلکه برای برقراری سلطه بر جهان اسلام و به خصوص خاورمیانه است. (خامنه‌ای، 1390، 110)

به نظر می‌رسد که صهیونیست‌ها به اشغال فلسطین و جنایات انجام گرفته در آن‌جا بسند نکنند بلکه اشغال فلسطین را گام نخست جهت رسیدن به مطامع و اهداف خویش میدانند، بنابراین اقدام بعدی آن‌ها سیطره بر کشورهای خاورمیانه است که در این خصوص، هماهنگی‌های لازم را با قدرت‌های استکباری به ویژه آمریکا پدید آورده‌اند و با نفوذ بر کشورهای خاورمیانه و سیطره‌ی کامل بر آنها، برای انحراف حکومت و مردم این کشورها می‌کوشند. (جدید بناب، 1386، 182)

اکنون نیز تلاش آمریکا بر این متمرکز است که رژیم صهیونیستی را قادر تهدید در عرصه‌ی سیاست منطقه‌ای جلوه داده و زمینه‌های همکاری عربی- عبری را فراهم آورد و برقراری روابط آل سعود و آل خلیفه با رژیم صهیونیستی شروعی خواهد بود بر عادی سازی روابط سایر کشورهای عربی منطقه با این رژیم غاصب، البته واکنش به هنگام و موضع گیری شفاف ملتهای عربی و سایر دولتهای اسلامی در محکوم کردن چنین روابط سازشکارانه‌ای، میتواند عامل بازدارنده‌ای در این زمینه باشد.

بنا برای روابط همگرا یا نهی کشورهای اسلامی نسبت به قضیه فلسطین و موضع گیری واحد آنان در این مساله، نه تنها منجر به خروج اشغالگران از قدس شریف می‌شود بلکه خطر و تهدیدی جدی علیه کشورهای اسلامی منطقه‌ی خاورمیانه و به تبع آن تهدیدات کلی ضد اسلامی را در همه بلاد اسلامی برطرف نموده و زمینه‌ی جهانی شدن دین اسلام را فراهم می‌آورد.

۵. اقتدار مسلمین و پیشگیری از توسعه طلبی یهود

اسلام دین قوت و قدرت است. ویل دورانت در تاریخ تمدن خویش می‌گوید: هیچ دینی به اندازه‌ی اسلام امت خویش را به قوت و قدرت نخوانده است. (مطهری، 1400، 93) نبی مکرم اسلام^۹ نیز در این خصوص می‌فرمایند: «ان^{۱۰} اَعْزَّ أُمّتَى بِسَنَابِكَ خَيْلَهَا وَ مَرَاكِزَ رِمَاحِهَا؛ خداوند امت مرا به وسیله سم اسب‌ها و فروگاه نیزه‌ها عزیز ساخت». (ابن با بویه، 1376، 577) و نیز ایشان می‌فرمایند:

«الْخَيْرُ كُلُّهُ فِي السَّلَامِ وَ تَحْتَ طَلَالِ السَّلَامِ» تمام خیر و برکت در شمشیر و زیر سایه شمشیر است. (ابن بابویه، 1376، 578) و یا «... أَنَّهُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ طَلَالِ السَّلَامِ...» همانا درهای بهشت زیر سایه شمشیرهاست». (ابن سوره، بی تا، 159).

در واقع این روایات بیانگر آن است که مظاهر قدرت نمایی مسلمانان در سایه‌های همگرایی آنان در جهت تأمین اهداف و منافع مشترک، می‌تواند هیمنه‌ای پوشالی استکبار و سلطه گران را در هم شکسته و هر گونه توطئه‌ای از سوی آنان را علیه ممالک اسلامی با شکست مواجه نماید، چراکه اکثر صدمه‌ها و لطمehا بیی که بر پیکره‌ای جهان اسلام وارد شده به طور عمده ناشی از ضعف اراده‌ی جمعی آنان است. مسلمانان اراده نکردند که انرژی درونی خود را به مستکبران و قدرت‌های شیطانی نشان دهند. در حالی که آنان می‌توانند در برابر تجاوزات و اهربیمن‌های قدرت‌های شیطانی اراده‌ای بالنده و مقاومی نشان دهند و دشمن را ناکام نمایند. (نوایی، 1386)

در واقع وحدت جهان اسلام، فراهم کننده قدرتی حقيقی است که می‌تواند پس از اعتقاد به خداوند متعال، تکیه گاه استواری برای مسلمانان در برابر متجاوزان باشد. زیرا اگر چه مسلمانان از نیروی عظیم انسانی، امکانات مادی فراوان، موقعیت‌های استراتژیک مهم، روحیه معنوی بالا و فرهنگ و دیدگاه اعتقادی و فکری پیشرفته‌ای در نگرش به زندگی برخوردار هستند، اما چنانچه میان این اجزا و عناصر پراکنده هماهنگی ایجاد نشود، این مجموعه‌ی عظیم بیش از طعمه‌ای در چنگال دشمنان نخواهد بود. (صیاد نژاد، 1387)

سیره‌ی رسول اکرم 9 نیز بیانگر آن است که یکی از برخوردهای ایشان در برابر دشمنان خارجی و تعامل‌های ستیزه جویانه‌ای برخی از آن‌ها تنها به واسطه‌ی قدرت نمایی اسلامی صورت گرفته و حضرت نیز این قدرت نمایی را به واسطه‌ی قوای اسلام، تنها زمانی آغاز کردند که دامنه‌ی وحدت و انسجام میان مسلمانان بر تمامی شبه جزیره گسترده شده بود. باید توجه داشت که این قدرت نمایی در صدر اسلام بدون ایجاد تفاهم و وحدت همگانی میان مسلمانان، امری غیر ممکن بود. (ارجماندفر، 1387)

اسلام دین نیرومندی است و خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَأَعْدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ...؛ برای مقابله با آنها (دشمنان) هر چه در توان دارید از نیرو و اسباب ورزیده آماده کنید..». (انفال/60) یعنی به جامعه‌ی اسلامی دستور می‌دهد که در مقابل دشمن آن چه در استطاعت دارند، تهیه کنند. به همین دلیل قرآن می‌گوید مسلمانان باید آن قدر نیرومند باشند که هر جمعیت غیر مسلمانی وقتی مسلمان‌ها را می‌بینند، رعب آن‌ها در دلشان ایجاد بشود. برای این که

خيال تجاوز به ذهنشان خطور نکند. از طرفی قرآن هرگز نiero را برای تجاوز توصیه نمی‌کند. چون می‌گوید: «...وَ لَا يَأْجُرْ مَنْ كُمٌ شَدَّ آنُ وَ مِنْ عَلِيٍّ أَلاَّ تَعْدِلُوا؛ دشمنی با قومی، شما را به گناه و ترك عدالت نکشند...» (مائده/8) ولی قدرت و نiero را برای ممانعت از تجاوز دیگران ضروری می‌داند. (مطهری، 1370، 237) چرا که بدون قدرت کافی، حیات جامعه‌ای اسلامی در نظام ناعادلانه و ظالمانه جهانی با چالش جدی روبرو خواهد شد.

بدین ترتیب نبی مکرم اسلام⁹ به قدرت نمایی و هم پوشانی مسلمانان اشاره نموده و می‌فرمایند: «مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ كَمَثَلِ الْبُنْيَانِ يُمْسِكُ بَعْضُهُ بَعْضاً وَ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضاً؛ مثل مومنین در میان هم به مقوله‌ی ساختمانی است که اجزایش هم‌دیگر را حفظ می‌کنند و محکم نگه می‌دارند». (ابن أبي جمهور، 1405، ص376) یعنی صفات آرایی مسلمانان در برابر دشمنان برای حفظ منافع مادی و معنوی آنان و گسترش اسلام ضروری است؛ پس مسلمانان سرتاسر عالم باید نسبت به یکدیگر همچون زنجیره‌ای به هم پیوسته باشند و تنها در این صورت است که می‌توانند همچون سدّی نفوذ ناپذیر، ضربات وارد شده بر پیکر مسلمانان را تحمل نموده و بدون آسیب جدی به راه خویش ادامه دهند و البته که در سایه‌ای این قدرت نمایی جهانی می‌توانند علاوه بر نقش تدافعی در برابر متجاوزان، به عامل پیشگیرانهای در جهت حفظ منافع امت اسلامی مبدل شوند و بدون شک مساله‌ی فلسطین با اهمیت والایی که برای دنیا اسلام دارد، می‌تواند انگیزه‌ی بسیار زیادی برای همگرایی مسلمانان عالم و شروعی برای ما نور عظیم قدرتی-دفعی در برابر زیاده خواهی دشمنان خصوصاً اسرائیل غاصب و یهود سلطه‌گر باشد؛ به طوری که تنها بازپس‌گیری فلسطین می‌تواند افتخار مسلمین را در جهان بازگرداند و فکر تجاوز به مسلمانان را از سر مستکبران بیرون نماید.

نتایج:

با توجه به بررسیهای به عمل آمده در این پژوهش، مساله‌ی رهایی فلسطین می‌تواند در جهت تامین منافع کلان جهان اسلام و از جنبه‌های ذیل، به صورت نماد همگرایی مسلمانان مطرح شود:

-1 پاسداشت معنوی مسلمانان نسبت به بیت المقدس

-2 تشکیل امت واحد

-3 صیانت از ارزش‌های الهی و انسانی در مقابله با صهیونیستها

نتیجه گیری

بنا بر آنچه گذشت؛ همگرا بی جهان اسلام به عنوان یک ضرورت راهبردی در عصر حاضر، باید عامل اساسی سیاستگذاری کشورهای اسلامی قرار گیرد. بدون تردید مساله‌ی فلسطین در ایجاد و حفظ یکپارچگی مسلمین اولویت ویژه‌ای داشته و یکی از مهمترین عوامل همگرا بی جهان اسلام در برابر توطئه‌های دشمنان و مستکبران عالم است. در واقع نوع موضع گیری مسلمانان در مقابل اشغال فلسطین به عنوان نخستین سرزمین اسلامی مورد هجوم دشمنان، نقش تعیین کننده‌ای در سرنوشت جهان اسلام خواهد داشت و دومنیوی شکست و یا پیروزی مسلمانان در مقابل مستکبران را رقم خواهد زد.

بررسیها در قضیه‌ی فلسطین نشان میدهد که عوامل و انگیزه‌های دنیوی و اخروی بسیاری برای حمایت کشورهای اسلامی از انتفاضه‌ی فلسطین وجود دارد؛ بلکه به نظر میرسد راه برون رفت جهان اسلام از طمع بیگانگان و بدخواهان تنها از مسیر قدس میگذرد و کشورهای اسلامی باید بدانند اگر امروز برای حمایت از فلسطین برنخیزند چندی دیگر باشد شاهد درگیریهای مشابه آنان و بلکه سختتر و گسترده‌تر در کشور خودشان باشند.

میتوان گفت ریشه‌ی سنتی مسلمانان در حمایت یکپارچه از مردم فلسطین، از یک سو به سیاستهای استعمار و استکبار در القاء تفرقه و نژادپرستی و ایجاد دوقطبی سنی و شیعه در بین مسلمانان بر میگردد و از طرف دیگر متوجه سیاستهای غلط سران مزدور برخی کشورهای اسلامی و وابستگی آنان به غرب خصوصاً امریکاست.

در حالی که دفاع از کیان اسلام و مسلمین، امر مقدس است که هیچگونه اختلاف نظر فقهی در وجوب آن میان فرقه‌ها و مذاهب اسلامی وجود ندارد و حتی بذل جان و مال نیز در این راستا و در قالب جهاد و

شهادت از افتخارات مسلمین محسوب میشود؛ اما بیتوجوهی برخی کشورهای اسلامی و اخیرا همدست شدن سران آنان با امریکا و اسرائیل، پدیده شومی است که دامنگیر مسلمانان به خصوص اعراب شده و تنگ چنین اعمالی امت اسلامی را در داغ تازهای قرار داده است. در این شرایط حساس باید همهی مسلمانان هوتیت اسلامی خویش را احیا نموده و به اصول فکری، دینی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی اسلام ناب محمدی ۹ تممسک نموده و راه خویش را از سردمداران مزدور به ظاهر اسلامی کشورشان جدا سازند.

بدون شک اکثریت مسلمانان نسبت به کتاب و سنت الهی پایبند هستند و اگر همه با هم یک دل و یک صدا شوند می‌توانند در رهایی زودهنگام قدس شریف نقش موثری داشته باشند و آن اقلیت خودفروخته را نیز در این راه مجاب نموده و یا از سر راه بردارند؛ چرا که رسول اکرم ۹ میفرمایند که «اُنْصُرْ اَخَّاکَ طَالِمَّا اَوْ مَظْلُومَّا، نَصَرْتُهُ مَظْلومًا فَكَيْفَ اَنْصُرُهُ طَالِمَّا؟ فَالَّذِي تَكُفُّهُ عَنِ الظُّلْمِ فَذَاكَ نَصْرُكَ اِيَاهُ؛ برادرت را چه طالم باشد و چه مظلوم یاری کن.... و بازداشتن طالم از ظلم خویش همان یاری اوست» (ابن سوره، ۱۴۰۸، ۴۵۳)

بنا براین آنچه در مساله‌ایی مسلمانان اهمیت به سزا یی دارد و نقطه‌ی عطف رهایی فلسطین و عزت و شوکت جهان اسلام است؛ حساس نمودن ملتهای مسلمان نسبت به اهمیت آزاد سازی قدس شریف و دامنه دار بودن اشغالگریهای اسرائیل و زیاده‌خواهیهای امریکا و عمال آنان میباشد؛ به طوری که بار آزادسازی بیت المقدس تنها بر عهده‌ی مسلمانان فلسطین نباشد بلکه عموم مسلمین در آزاد سازی قدس، به صورت یک حرکت بین المللی اسلامی نقش آفرینی کنند و در حرکتهای خود جوش با تحریم‌های اقتصادی و سیاسی اسرائیل و مبارزات اعتراضی و به تصویر کشیدن چهره‌ی ددمنشا نهی رژیم کودک کش صهیونیستی، موج مخالفت خویش را حتی با تصمیمات سخیف اتحادیه‌ی عرب و برخی دولتهای دست نشانده اسلامی، به صورت بین المللی ابراز کرده و اعلام آمادگی خویش را نسبت به بازپس‌گیری قدس، به گوش جهانیان برسانند و مشت محکمی بر زیاده‌خواهی امریکا و اسرائیل باشند.

تنها در این صورت است که حتی دولتهای خودفروختهای همچون ال سعود و ال خلیفه و... که دست سازش و ذلت به سوی نظام سلطه دراز نموده‌اند نیز چاره‌ای جز هماهنگی با امت اسلامی نخواهند داشت و یا در صورت اصرار بر مواضع سازشکارانه خویش، محکوم به سرنوشت اسرائیل و سرنگونی خواهند بود.

امید که واکنش شدید مسلمانان در اعتراض به یاوهگوییهای اخیر ترامپ در به رسمیت شناختن قدس به عنوان پایتخت اسرائیل، زنگ بیدارباشی بر غفلت دهها ساله‌ی جهان اسلام از فلسطین اشغالی و نقطه‌ی عطفی در همگرایی مسلمانان سراسر عالم برای ریشه کن کردن اسرائیل از صفحه‌ی روزگار باشد.

منابع

- . قرآن کریم، (1387)، ترجمه ناصر مکارم شیرازی، قم، اسوه.
- . 1. ابن ابی جمهور، محمد بن زین الدین، (1405)، عوالی اللئالی العزیزه فی الاحادیث الدینیه، قم، دار سید الشهداء للنشر، ج1.
- . 2. ابن با بويه، محمد بن على، (1376)، الامالی (اللصوّق)، تهران، کتابچی.
- . 3. ابن با بويه، محمد بن على، (1413)، من لا يحضره الفقيه، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ج3.
- . 4. ابن شعبه حرّانی، حسن بن على، (1404)، تحف العقول، قم، جامعه مدرسین.
- . 5. ابن طا ووس، علی بن موسی، (1416ق)، التشریف بالمنن فی التعريف بالفتنه، قم، موسسه صاحب الامر(عج).
- . 6. ابوطالبی، مهدی، (1384)، "نقش فرهنگ سیاسی شیعه در انقلاب اسلامی"، فصلنامه معرفت، سال چهاردهم، ش98، ص23-10.
- . 7. احمدی میا نجی، علی، (1419)، مکاتیب الرسول(ص)، قم، دارالحدیث، ج3.
- . 8. ارجمندفر، سعید (1387)، "مبانی تقریب نظری در قرآن و سنت"، فصلنامه راه تربیت، سال دوم، ش6، ص79-99.

- العروسي الحويزي، عبد على بن جمعه، (1415ق)، تفسير نوالتقلين، قم، اسماعيليان، ج.5.
10. بحراني، سيد هاشم بن سليمان (1374)، قم، موسسه بعثه، ج.2.
11. برقي، احمد بن محمد، (1371ق)، المحاسن، قم، دار الكتب الاسلاميه، ج.1.
12. پاک نیا تبریزی، عبد الكریم، (1387)، "ویژگی‌های یهود در قرآن"، ماهنامه شمیم یاس، سال هشتم، ش.67، ص30-31.
13. تمیمی آمدی، عبدالواحد بن محمد، (1366)، تصنیف غررالحكم و دررالكلم، قم، دفتر تبلیغات.
14. توئیمی منصوری، امیر حسین، (1385)، "قدس بيت المقدس در اسلام"، فصلنامه 15 خرداد، سال سوم، ش.10، ص282-296.
15. ثقفی، ابراهیم، (1395ق)، الغارات، تهران، انجمن آثار ملی، ج.2.
16. جدید بناب، علی، (1386)، عملکرد صهیونیسم نسبت به جهان اسلام، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره).
17. حاجتی، آمنه، (1387)، "مسجد الاقصی"، ماهنامه موعد، سال سیزدهم، ش.93، ص62-63.
18. حمد الفتاوى، مهدی، (1385)، سقوط اسرائیل، ترجمه: محمد باقر ذو القدر، قم، موسسه بوستان کتاب.
19. خامنه‌ای، علی، (1390)، فلسطین، به کوشش سید صالح میرزا یی، تهران، انقلاب اسلامی.
20. دروزه، محمد عزت، (1383ق)، التفسیر الحدیث، قاهره، دار احیاء الكتب العربية، ج.3.
21. رفیعی، محمد حسین (1387)، "نقش قدرت‌های سیاسی در گسترش اختلافات مذهبی"، فصلنامه راه تربیت، سال دوم، ش.6، ص123-147.

22. سیدی، سید حسین (1386)، "مولفه‌های وحدت در اندیشه اسلامی"، دو ماهنامه اندیشه حوزه، سال سیزدهم، ش68-67، ص81-88.
23. شجاعی، هادی، (1389)، "اهداف و راهبردهای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران"، فصلنامه معرفت، سال نوزدهم، ش153، ص23-40.
24. شیروانی، مرتضی (1385)، فلسطین و صهیونیسم، بی‌جا، اداره آموزش عقیدتی سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه.
25. صیاد نژاد، علی‌رضا (1387)، "استراتژی تقریب کشورهای اسلامی و راهکار گفتگو"، فصلنامه راه تربیت، سال دوم، ش6، ص149-183.
26. قاسمی، بهزاد (1393)، "مسئله شناسی چالش‌های اساسی جهان اسلام از نظر امام خمینی(ره)", فصلنامه پا‌نرده خرداد، سال یازدهم، ش39، ص101-125.
27. القزوینی، الحافظ ابن عبداله، (بی‌تا)، سنن ابن ماجه، بی‌جا، دار احیاء التراث العربي، ج2.
28. کاشفی، محمد رضا (1387)، تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی، قم، جامعه المصطفی العالمیه.
29. کلینی، محمد بن یعقوب، (1407ق)، الکافی، تهران، دار الكتب الاسلامیه، ج2.
30. گروه اقتصاد، (1386)، "وحدت مسلمین راهبرد دفاع از قدس شریف"، دو ماهنامه اندیشه حوزه، سال سیزدهم، ش68-67، ص213-234.
31. لاپی عیسیٰ محمد بن عیسیٰ بن سوره، (1408)، سنن ترمذی، بیروت، دار الفکر، ج4.
32. مازندرانی، محمد هادی، (1429ق)، شرح فروع الکافی، قم، دار الحديث للطباعة و النشر، ج4.
33. مجلسی، محمد باقر، (1403ق)، بحار الانوار، بیروت، دار احیاء التراث العربي، ج96 و ج31.

- . 34. مطهری، مرتضی (1370)، اسلام و مقتضیات زمان، تهران، صدرا، ج2.
- . 35. مطهری، مرتضی (1400ق)، قیام و انقلاب مهدی(ع)، قم، صدرای.
- . 36. نوابی، علی اکبر (1386)، "انسجام اسلامی از منظر امام خمینی و مقام معظم رهبری"، دو ماهنه اندیشه حوزه، سال سیزدهم، ش67-68، ص4-32.
- . 37. نوری، حسین، (1408ق)، مستدرک الوسائل، قم، موسسه ال البيت، ج11.
- . 38. وزیری کرمانی، محمد حسن، (1359)، اسرائیل فاسیسم جدید، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- . 39. وزیری کرمانی، محمد حسن، (1359)، "مروری بر پیامدهای سیاسی- اجتماعی بیداری اسلامی"، فصلنامه پژوهش‌های منطقه‌ای، سال سوم، ش9، ص141-161.
- . 40. روحانی، سید حمید، (1390)، "شاه و رژیم صهیونیستی(۱)", فصلنامه پا نزده خرداد، سال نهم، ش29، ص207-219.
- . 41. خامنه‌ای، سید علی، (1390)، توهمندانه، تهران، انقلاب اسلامی.
- . 42. نصوری، محمدرضا، (1385)، "پیوند و همکاری متقابل بهائیت و صهیونیسم"، فصلنامه انتظار موعود، سال ششم، ش18، ص258-229.
- . 43. کریمی، الهه، ریحانه، رفیعی، (1387)، فلسطین برای فلسطینی است، تهران، موسسه فرهنگی شهید آوینی.
- . 44. محدثی، جواد، (1387)، فلسطین، قم، بوستان کتاب.

. زکیه خاکسار، طلبه سطح سه و کارمند بخش پژوهش مکتب نرجس (سلام ۱۰ علیها) مشهد[1]